

1. Overzicht aanbod atelierruimte

1.1 Lijst ingeschreven kunstenaars (huurders+wachtljst)

Verhouding vraag en aanbod

specificatie lijst kunstenaars/-instellingen							2012-2016		
Jaar	inschrijvingen (a)	huurders/gebruikers (atelier bij SAM)				wachtljst (geen atelier bij SAM)			
		totaal	huurt permanent	huurt tijdelijk	bruikleen	totaal	huurt elders	Geen atelier	
dec. 2012	227	158	145	0	13	69	13	56	
dec. 2013	256	180	147	0	33	76	8	68	
dec. 2014	266	183	145	0	38	83	7	76	
dec. 2015	266	192	150	0	42	74	7	67	
dec. 2016	272	182	159	0	23	89	7	82	
Kolom	1	2	3	4	5	6	7	8	

(a): omwille van de statistische betrouwbaarheid is ieder jaar uitgegaan van het aantal inschrijvingen ná opschoning van de wachtljst (peildatum). Opschoning van de wachtljst vindt jaarlijks plaats tegen het einde van het jaar.

(b): het aantal hurende kunstenaars correspondeert niet naadloos met het aantal ateliers, omdat een aantal kunstenaars samen een ruimte deelt terwijl daarnaast een aantal huurders, met name kunstinstellingen, meer dan één ruimte huurt.

In totaal staan er eind 2016, 272 kunstenaars c.q. kunstenaarsinitiatieven op de lijst van SAM. Het aantal huurders op de lijst daalde in 2016 (-10), het aantal kunstenaars zonder atelier steeg met 15. Het aantal huurders is, ondanks de verwerving van de Anjelierenstraat (+10), gedaald omdat in het najaar van 2016 het grootste gedeelte van Studio SAM in het vm ROZ gebouw aan de Bankastraat onthurd werd. Hiermee verloor SAM zo'n 25 ateliers. Ook voor de stijging van het aantal kunstenaars op de wachtljst kan hier grotendeels naar verwezen worden; een aantal vertrekkende kunstenaars vond een vervangende plek buiten SAM om, maar wil in de toekomst wel weer in aanmerking komen voor een SAM-atelier en blijft dus ingeschreven. SAM beheerde eind 2016 189 ateliers t.b.v. 182 huurders c.q. kunstinstellingen. (vergelijk 2015: 193 ateliers aan 192 kunstenaars/kunstinstellingen).

1.2 Ateliertoewijzing en doorstroming

Ontwikkelingen binnen het atelierbestand		2012-2016				
	2012	2013	2014	2015	2016	
instroom: nieuwe huurders/gebruikers						
na uitbreiding atelierbestand:	3	21	2	6	7	
vrijgekomen ateliers:	7	13	28	23	15	
totaal:	10	34	30	29	22	
doorstroom: verhuizingen binnen het atelierbestand van SAM						
naar groter atelier:			7	1	4	
naar kleiner, goedkoper atelier:			1		1	
naar gewenste locatie:	1	2	1	2	3	
naar permanent atelier:		1	2	1		
nieuw atelierpand:					8	
reshuffling atelierpanden	32	3			14	
overige redenen:			3		1	
totaal:	33	7	14	4	23	
uitstroom: kunstenaars die niet langer bij SAM huren						
beroepspraktijk aan huis:	7	2	5	6	7	
verhuizing buiten Maastricht:	3	6	5	4	10	
beëindigen/aanpassing beroepspraktijk:	1		4		3	
financiële redenen:	2	3	2	3	1	
beëindiging verhuur pand:	2		2		9	
doorstroom leegstandsbeheer	1		1		1	
overige redenen:	4	5	14	4	3	
totaal:	20	16	30	17	33	
totaal aantal huurders 31 dec.:	158	180	183	192	182	
uitstroom in % huurdersbestand:	12,7%	8,9%	16,4%	8,6%	18,1%	

Bij uitstroom/doorstroom: meer dan een reden mogelijk; het totaal van uitgeschreven kunstenaars komt hiermee niet altijd overeen met de optelsom van de aangegeven redenen van vertrek/doorstroom.

2. Activiteiten SAM

2.1 Activiteitenplan 2017-2020

Het activiteitenplan voor de jaren 2017-2020, waarin de organisatiedoelen voor de komende periode besloten liggen, is gebaseerd (mede) op de uitkomsten van diverse stakeholdersbijeenkomsten die de afgelopen jaren met vertegenwoordigers van UM en de diverse kunst(opleidings)instituten gehouden zijn. Naast de algemene vraag van de instellingen naar meer betaalbare en dus tijdelijke werkruimtes voor de starters en doorstarters, een drietal meer specifieke suggesties: (1) organiseer een aantal “**culturele hotspots**”, betaalbare aansprekende plekken voor met name alumni en andere starters waar gewerkt (en gewoond) kan worden, (2) organiseer verspreid over de stad **projectruimtes** voor exposities, repetities en uitvoeren en (3) verschillende instellingen hebben grote behoefte aan **residentie- en shortstayplekken** waar kunstenaars, gastdocenten, acteurs, curatoren e.a. van buiten de stad een tijdelijk woonwerkverblijf kunnen vinden. Deze vragen uit het culturele veld sluiten nauw aan bij een van de doelstellingen van de stad: “het langer binden van cultureel en creatief talent aan deze stad door middel van het faciliteren van passende (werk)ruimtes”.

Culturele hotspots

In 2016 is de gemeente doende geweest om de gemeentelijke kaders vast te stellen m.b.t. het z.g. broedplaatsenbeleid; hierbij staat het aantrekkelijk maken van de stad aan de hand van het creëren van culturele hotspots voor met name creatieven, centraal. Ook tussen SAM en de gemeente heeft over dit onderwerp herhaaldelijk overleg plaatsgevonden; hierbij heeft SAM als adviseur haar expertise ingezet om de gemeente bij de planvorming van dienst te zijn.

Projectruimtes

Medio 2016 werden de twee hallen op de ateliervloer van AINSI in een gemeenschappelijke actie van de huurders en SAM opgeknapt en vervolgens, tegen een onkostenvergoeding, ter beschikking gesteld als projectruimtes voor projecten van een cultureel/maatschappelijk belang. De projectruimtes in de SAM Decorfabriek aan de Meerssenerweg worden steeds intensiever gebruikt voor tal van (culturele) projecten.

Residenties

In 2015 heeft SAM een drietal pilots in werking gezet en het gebruik in 2016 verder uitgebouwd:

1. Één pilot betreft een viertal gastateliers binnen twee tijdelijk door SAM beheerde woningen van Woningstichting Woonpunt aan de Seringenstraat. Deze verblijf- en werkplekken zijn bedoeld voor culturele professionals die beroepshalve voor een projectperiode in Maastricht verblijven, zoals curatoren, dansers, en toneelspelers. Deze gastateliers blijken een succes en zijn in 2016 intensief gebruikt door bijvoorbeeld curatoren van Marres, deelnemers aan de Master MAFAD, deelnemers aan D Day, en dansers van het dansgezelschap Joost Vrouwenraets.

2. Een tweetal duplexwoningen -eveneens van Woonpunt- aan de Kasteel Rivierenstraat, zijn vanaf januari 2016 ingericht als woonwerkruimten voor (meest buitenlandse) masterstudenten aan de afdeling architectuur van de Academie voor Beeldende Kunsten.
3. Daarnaast is vanaf februari 2015 als proef voor een periode van twee jaar met de Van Eyck Academie de pilot "Maastricht invites artists in residence" opgezet; er zijn hiertoe twee residenties ingericht in de woonateliers aan het Theresiaplein. In 2016 werd het project, wegens succes, op dezelfde plek met een 3e residentie uitgebreid. Daarnaast organiseert de Van Eyck met regelmaat projecten waarvoor deelnemende kunstenaars van buiten de stad worden geïnviteerd die dan in deze ruimtes werken en verblijven. Afspraak is dat de projecten die binnen deze residenties tot stand komen, aan de stad getoond zullen worden. Ook bij dit project is met nadruk aansluiting gezocht bij het economisch en cultuurbeleid van Maastricht dat gericht is op maatschappelijk en economisch succes via een gezond creatief en innovatief klimaat, waarbij het van belang is dat creatief talent zich langer aan de stad verbindt. Aan de gemeente is gevraagd zich aan dit project te verbinden. In 2016 heeft de gemeente hierover -evenals in 2015- positief beschikt, o.a. door voor elk van deze jaren een bedrag van € 5.000 ter beschikking te stellen als bijdrage aan de project- en P.R. kosten. Zowel in 2015 als in 2016 vonden tussen SAM en de Van Eyck tussenevaluaties plaats, welke positief uitvielen. De woonwerkruimtes werden in verband met diverse projecten in gebruik genomen door invités van buiten de stad.

2.2 Ontwikkelingen binnen het atelierbestand

Samenwerkingsproject Anjelierenstraat 40; project SAM SAM

SAM SAM is een samenwerkingsproject tussen stg Fantastike en SAM en bestaat uit atelierruimtes voor een aantal amateur/professionele kunstenaars met een GGZ verleden en daarnaast werkruimtes voor professionele SAM kunstenaars. De laatsten zetten zich in om -bijvoorbeeld aan de hand van workshops- aan het Fantastikè atelier een creatieve impuls te geven. Het project maakte een succesvolle proefperiode van ruim 2 jaar door in het Koetshuis van Villa Kanjel aan de Meerssenerweg, waarna het werd voortgezet in de voormalige Don Boscoschool aan de Anjelierenstraat. SAM huurt de voorzijde van dit pand (circa 15 ruimtes) vanaf 1 november 2016 op basis van een langdurig huurcontract.

Tijdelijke woonateliers Woningstichting Woonpunt

Het aantal tijdelijke panden van Woonpunt in de Seringenstraat, dat SAM beheert is in 2016 uitgebreid van 7 naar 9. Twee van deze huizen zijn in gebruik als gastateliers voor professionals van buiten de stad, in de overige 7 panden wonen en werken 8 kunstenaars. Deze woonateliers zijn zeer in trek bij met name de starters.

Duurzaamheid

SAM vindt het van groot belang dat de panden zoveel als mogelijk is worden voorzien van energiebesparende maatregelen. Dit uit oogpunt van milieu en daarnaast omdat het voor de hurende kunstenaar vanuit financieel oogpunt belangrijk is dat haar verhuurder zoveel mogelijk kostenbesparende energiemaatregelen toepast. Hierom heeft SAM in 2016 de voorziening inrichting/onderhoud en de voorziening groot onderhoud Kessenichstraat opgehoogd om in 2017 in een aantal ateliers energiebesparende maatregelen zoals gelaagd glas te kunnen toepassen. Daarnaast werden in 2016 de ramen aan de pleinzijde van de woonateliers aan het Theresiaplein, vervangen door gelaagd glas.

Anjelierenstraat 40

Dit pand moest bouwkundig klaar gemaakt worden voor het gebruik als atelierversamelgebouw: zo waren flinke aanpassingen aan de c.v. installatie noodzakelijk en moesten de radiatoren voorzien worden van warmtemeters. Met de gemeente werd overeengekomen dat SAM voor de -aanzienlijke kosten zal zorgdragen; waarop de gemeente aan SAM een langdurige huurperiode garandeerde. Eind 2016 werden de bouwkundige aanpassingen uitgevoerd; aanvang 2017 zullen de ateliers ook worden voorzien van een internetverbinding. De totale inrichtingskosten bedroegen circa € 16.000,-

Kessenichstraat 53

Het bleek noodzakelijk om het plein aan de voorzijde van het pand opnieuw te bestraten. De kosten zijn ten laste gebracht van de Voorziening Groot Onderhoud; dit gebouw is in eigendom van SAM.

Internet

In 2016 werd ook de ateliers in AINSI door SAM voorzien van een internetverbinding.

Minckelers 2.0, Space Maastricht

SAM treedt op als partner van het Luikse initiatief Space bij het project rondom de Vlam van Minckelers. Hierbij worden volgens de principes van crowdfunding opbrengsten gegenereerd, waarmee werk van jong lokaal talent wordt aangetrokken. In 2016 werden de werken, die inmiddels zijn aangekocht, oa getoond in het Centre Culturel (Namur), in Art Centre Le Vecteur (Charleroi), in Centre d'Arts Les Brasseurs (Luik) en tijdens "En Piste", de hoog aangeschreven Biennale, georganiseerd in Luik. Aanvang 2017 zal met behulp van de opbrengsten uit 2016 wederom een werk worden aangekocht. Space is met andere steden zoals Aken, Brussel, en Namur in gesprek teneinde het internationale netwerk verder uit te breiden.

Residenties Theresiaplein

In 2016 droeg SAM als coproducent van het project "Maastricht invites artists in residence" bij aan een tweetal projecten. Vanuit de residenties werd door een tweetal kunstenaars (Leyla Cardenas uit Portugal en Matthuew Wilson uit de USA) een bijdrage geleverd aan het EU-project "NEARCH" (new

archeology). Daarnaast bood de Van Eyck in samenwerking met het Nederlands Letterfonds aan residents de mogelijkheid om voor een korte periode (2 tot maximaal 4 maanden) aan specifieke projecten te werken met de omgeving van de Van Eyck, de stad Maastricht en de Euregio als inspiratiebron. Gebleken is dat een kortstondig verblijf van kunstenaars uit andere windstreken enerzijds een katalysatorfunctie vervullen binnen cultuurstad Maastricht en anderzijds worden zij gevoed met de elementen van de stad en regio die kunnen leiden tot hun verdere artistieke ontwikkeling/werk.

SAM-Decorfabriek

In de SAM-Decorfabriek aan de Meerssenerweg zijn een viertal ateliers gevestigd. Hiernaast vinden er in deze enorme ex-fabriek van ongeveer 5.000 m² door het jaar heen tal van initiatieven plaats.

In 2015 vonden er in de SAM-Decorfabriek o.a. de volgende projecten plaats:

- **D Day Maastricht**, de vormgeversbeurs met veiling;
- Het jaarlijks evenement van **Fashionclash**;
- Diverse projecten van de **ABK**, **Toneelacademie**, stichting **TAAT**, **Nightsapes**, **Beelden ah Vrijthof**, **Het Verbond**, **de Sinterklaasfabriek** en **Musica Sacra**.
- Diverse projecten van individuele kunstenaars